

*“Світ ловив мене,
але не впіймав...”*
(1722 – 1794)

*Григорій Сковорода – український
просвітитель – гуманіст, філософ,
поет, музикант, педагог*

*Підготувала Стороженко Г. В.
зав. сектору бібліотеки*

Григорій Савич Сковорода народився 3 грудня 1722 р. на Полтавщині в сім'ї малоземельного козака в сотенному містечку Чорнухи Лубенського полку.

Біографи зазначають, що у Сковороди був глибокий розум, феноменальна пам'ять, поетичні здібності, виключно музичний слух і голос; він писав вірші, складав музику, грав на декількох інструментах, мав здібності до малювання.

Хата в якій народився майбутній байкар

Як філософ, поет і педагог Сковорода вніс до скарбниці української культури і літератури цінний вклад. Він зумів відобразити окремі характерні явища, показати життя різних верств суспільства другої половини 18 ст.

М. Поліщук

Декілька років (з перервами) навчався в Києво-Могилянській академії.

Потім перебував в придворній капелі в Петербурзі.

У складі посольської місії був декілька років в Угорщині.

Після повернення працював викладачем - спочатку в Переяславській семінарії (викладав поетику), а потім в Харківському колегіумі (читав курс лекцій по етиці).

З Харківського колегіуму він був вигнаний за прочитаний ним курс "християнської гречності", концепція якого не співпадала з офіційно-церковною.

Григорій Сковорода – найвидатніша постать у культурному житті України 18 ст.

Пройшовши складний шлях боротьби із зовнішнім “світом”, який, попри всі зусилля, так і “не впіймав” його, Сковорода дійшов висновку, що, “коли дух і людина веселий, думки спокійні, серце мирне – то й усе світле щасливе, бажане. Оце є філософія”. Саме таку філософію – філософію життя й прагнув створити “український Сократ”, гармонійно поєднуючи основоположні принципи своєї філософської творчості та власний спосіб життя.

У фонді бібліотеки:

83.3(4Укр)5

І 23

Іваньо І. В. Філософія і стиль мислення

Г. Сковорода / І. В. Іваньо. – Київ : Наукова думка, 1983. – 270 с.

83.3(4Укр)5

Н 60

Ніженець, А. На зламі двох світів. Розвідка про Г. С. Сковороду і

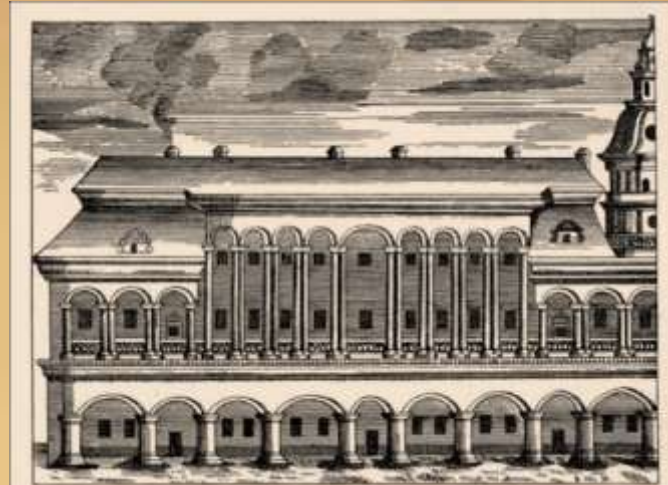
Харківський колегіум / А. Ніженець. – Харків : Прапор, 1970. – 208 с.

У 1738 році Григорій Сковорода вступає до Києво-Могилянської Академії.

У 1742 році згідно царського указу “Про набір співаків у двірську капелу” Сковорода стає солістом придворного хору цариці Єлизавети.

У 1744 році Григорій Сковорода знову повертається до свого учбового закладу.

В академії він досконало оволодіває класичними і новоевропейськими мовами, здобуває ґрунтовні знання з філософії, літератури, знайомиться з творами мислителів епохи Відродження і свого часу.

Будинок старого академічного корпусу 1730 р.

У фонді бібліотеки:

83.3(4Укр)5

П 50

Поліщук, Ф. М. Григорій Сковорода : семінарій / Ф. М. Поліщук. – Київ : Вища школа, 1972. – 208 с.

*Благословенні ви, сліди,
Не змиті вічності дощами,
Мандрівника Сковороди
З припорошілими саквами,
Що до цілющої води
Простує, занедбавши храми.*

М. Рильський

Про стиль життя Григорія Сковороди з харківського періоду його перший біограф пише: “Уставав дуже рано, їв раз на день, без м’яса і риби, був завжди веселий, рухливий, з усього задоволений, до всіх добрий, усім готовий послужити. Поважав і любив добрих людей без різниці їх стану, навідувався до хворих, розважав сумних, ділився останнім з тим, хто нічого не мав”.

(“ Житіє Сковороди “)

Багато віршів Григорія Сковороди покладені на музику. Український композитор Леонід Грабовський створив цикл “Tempere Mortem” (1991).

Крім того, існують відомості про композиторську діяльність Григорія Сковороди. Зокрема йому належать пісні “Ой ти птичко жолтобока”, “Стоїть явір над водою”. Поодинокі записи музики Сковороди збереглися у рукописних збірках кінця 18 – початку 19 ст. Цю музику виконував ансамбль Святослава Крутикова “Camerata Taurica”, згодом – Ансамбль давньої музики Костянтина Чечені.

У фонді бібліотеки:

У1

С 44

Сковорода Г. С. Поезії / Г. С. Сковорода. – Київ : Рад. письменник, 1971. – 239 с. – (Бібліотека поета).

“Тригорія Сковороду можна вважати зачинателем жанру байки, який набув широкого розвитку в українській літературі у 19 ст., досягнувши високого художнього рівня у Гребінки і особливо у Глібова”.

Пінчук С.

Філософська та літературна спадщина Г. Сковороди – це 17 трактатів і діалогів, збірка віршів “Сад божественних пісень“, “Байки Харківські“ та ряд оригінальних і перекладних поезій. Крім того, збереглося багато листів письменника до різних осіб, переклади з латинської та грецької мов. На жаль, чимало творів до нас не дійшло.

У фонді бібліотеки:

У1

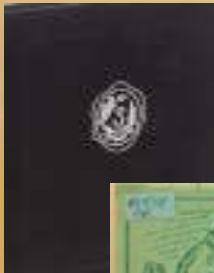
С 44

Сковорода Г. С. Харківські байки / Г. С. Сковорода ; ред. П. Г. Тичина. – Київ : Укрдержвидав, 1946. – 31 с.

У1

С 44

Сковорода, Г. С. Байки Харківські. Афоризми / Г. С. Сковорода. – Х. : Прапор, 1972. – 131 с. : іл.

У своїх творах в противагу моралі, заснованої на багатстві, золоті і владі, Григорій Сковорода прославляє людину "малих бажань" і обмежені матеріальні потреби.

Байки Сковороди служать як би прелюдією до його філософської творчості. В них звучить один з його головних філософських принципів – визнанні законними і природними тільки тих потреб і прагнень людини, які відповідають природній, а не соціальній відмінності людей. Мораль його байок часто перевищує їх безпосередній сюжет.

У фонді бібліотеки:

**У1
С 44**

Сковорода Г. С. Вибрані твори / Г. С. Сковорода. – Київ : Дніпро, 1971. – 135 с. : іл., портр. – (Шкільна бібліотека).

У фонді бібліотеки:

У1

С 44

Сковорода Г. С.

Вибрані твори : в 2 т. / Г. С. Сковорода. – К. : Дніпро, 1972 – .

Т. 1 : Сад божественных пьсней... ; Басни Харьковскія. – 271 с. :
портр.

Т. 2 : Из філософських творів. – 277 с.

У1

С 44

Сковорода Г. С. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи / Г. С. Сковорода. – Київ : Наукова думка, 1983. – 541 с.

У1

С 44

Сковорода Г. С. Сад пісень : вибр. твори / Г. С. Сковорода. – Київ : Веселка, 1972. – 203 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

“ Він пішов у свою кімнатку, надів чисту білизну і востаннє поговорив з вічністю, долею, істиною, розумом. Поклав під голову свитку і свої рукописи. Ліг і заснув. І не прокинувся...”

І. Драч

Григорій Савич Сковорода помер 9 листопада 1794 року у селі Іванівці на Харківщині (нині село Сковородинівка Золочівського району).

Поховали його під липою, а на могилі написали те, що він заповів:

“Світ ловив мене, та не піймав“.

*Народ шанує філософа – гуманіста, поета
Григорія Савича Сковороду, бо, незважаючи на
віддаль віків, Сковорода промовляє до своїх
нащадків як наш сучасник, засуджуючи віджиле,
вітаючи нове, стверджуючи хвалу трудовому
натхненню як джерелу радості, щастя.*

І хочеться словами поета сказати:

*Вербовий шлях, кленовий посох.
Перепочинок де-не-де.
Мудрець, замріяний філософ,
До дальніх правнуків іде.*

Дорошко П.

83.3(4Укр)5

Н 60

Ніженець А. М. Григорій Сковорода. Пам'ятні місця на Україні / А. М. Ніженець, І. П. Стогній ; ред. В. П. Плачинда. – Київ : Молодь, 1984. – 216 с.

У фонді бібліотеки:

У1

С 44

Сковорода Г. С. Повне зібрання творів. : у 2 т. / Г. С. Сковорода. – К. : Наукова думка, 1973 – .

Т. 1. – 531 с. : іл. – 1.90 грн.

Т. 2. – 573 с.

У1

С 44

Сковорода Г. С. Сочинения : в 2 т. / Г. С. Сковорода. – М. : Мысль, 1973 – .

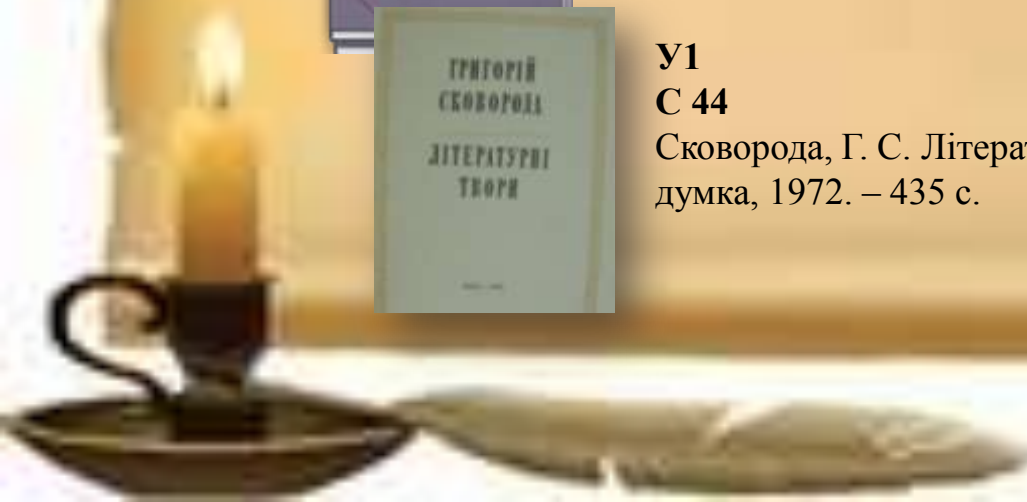
Т. 1. - 511 с. : портр.

Т. 2. - 486 с.

У1

С 44

Сковорода, Г. С. Літературні твори / Г. С. Сковорода. – К. : Наукова думка, 1972. – 435 с.

Використана література:

Ушкалов Л. В. Нариси з філософії Григорія Сковороди / Л. В. Ушкалов, О. В. Марченко. – Харків : Основа, 1993. -152 с.

Використано матеріали з сайту:

Григорій Сковорода. [Електронний ресурс] // Вікіпедія:вільна енциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : uk.wikipedia.org/wiki . – Дата звернення : 28.11.2017.

